СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАКОРДОНОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНІХ СОЮЗІВ В З'ЄДНАНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. Число 279. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 30. падолиста, 1923.

VOL. XXXI. No. 279. Jersey City, N. J., Friday, November 30, 1923. THREE CENTS

УРЯД БАЧИТЬ ПОТРЕБУ ПОЛАГОДЖЕННЯ ПОДАТКОВОЇ СПРАВИ З БОНУСОМ

ВАШИНГТОН, 27. падолиста. — Республиканський уряд видить уже, що йому не вдасться переперти в найблизчім конгресі зниження особисто доходового податку без якогось компромісу з прихильниками бонуса для жовнірів.

ОДИН ПРЕЗИДІЯЛЬНИЙ КАНДИДАТ ПРОТИ ВМІШУВАННЯ В ЄВРОПУ

ШИКАГО, Илинойс 27. падолиста. — Сенатор Гаґерм Джансон почав тут нині формальну агітацію за своєю кандидатурою на президента Злучених Держав промовою, в котрій він заявився виразно проти Ліґи Народів та всякого вмішування Америки в европейські справи. В нутрішніх виступив він і за бонусом і за обниженнем податків.

СЛІДСТВО В СПРАВІ БОМБ ПІД КОНЗУЛЯТАМИ

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па., 27. падолиста. — Агенти департаменту судівництва, що ведуть слідство в справі бомб, підложених колисьтут під еспанські та італійські консуляти, заповідають в короткім часі ряд арештовань серед радикальних кругів сих двох національностий. Ходять чутки, що федеральні агенти думають надати слідству ширшу стопу та повести далеко йдучі досліди радикальних течій серед імігрантів.

ПРОТЕСТ РОЧЕСТЕРУ ПРОТИ ВИТАННЯ ГЕН. ҐАЛЄРА

РОЧЕСТЕР, 26. падолиста. — Проти офіціального витання польського генерала Юзефа Ґалєра, коменданта польської армії, урядом міста виступили з протестом Українці, Литовці та Жиди. Вчора вечером Українці устроїли великий масовий мітинґ в українській католицькій галі, на котрім було коло тисячки учасників. Бесідники пятнували генерала Ґалєра як вислювника польського імперіялізму та постановили вислати до мейора міста делеґацію з протестом проти того, щоби місто витало урядово людину, якого імя для многих тисяч населення Рочестеру є рівнозначне з розбоєм та подопганієм всего, що кождій людині найдорожче.

БОРОТЬБА ФІЛІПИНЦІВ ПРОТИ АМЕРИКАНСЬКОГО ҐУБЕРНАТОРА

МАНҐЛЯ, Филіппіни, 27. падолиста. — Филіпінська легіслятура ухвалила одноголосно закон, на основі котрого уряд має звернути всі кари, наложені за несплачуванне ґрунтових податків, котрий недавно заветував американський ґубернатор островів, генерал Вуд.

ПІДВИШКА ЗАПЛАТИ КАНАДИЙСЬКИМ ЗЕЛІЗНИЧНИМ РОБІТНИКАМ

МОНТРЕАЛЬ, Канада, 27. падолиста. — Товариство Зелізничників підписало нині з Американською Федерацією Праці угоду про підвишку робітничої заплати для 35,000 варстатових робітників на канадійських зелізницях.

БОРОТЬБА ПРОТИ КЛЄНА В ОКЛАҐОМІ

ОКЛАҐОМА СІТІ, Оклаґома, 27. падолиста. — Прихильники законодавства проти Ку-Клакс-Клена відвели нині в сенаті першу побіду, коли сенат приняв в першім читанню проект закона, котрий забороняє ношенне масок та карає остро замаскованих нападників та безіменні листи. Зате в палаті послів противники Клена відвели поражку, як палата постановила відложити справу свого проекту, поки він не перейде дебат у вищій палаті легіслятури.

ЗА ШВІНДЛІ НАД ІМІҐРАНТАМИ

НЮ ЙОРК, 27. падолиста. — Перед слідчою комісією стейтової легіслятури, що розслідує всякі обманства, поповнювані на імігрантах, виступали нині свідки, які розповіли про різні обманства над імігрантами при помочи продажі шіфів на зелізниці та землю.

МІЛІОН ДОЛЯРІВ НА БОРОТЬБУ З МОСКІТАМИ

АТЛЯНТІК СІТІ, Ню Джерзі, 27. падолиста. — Нюджерзкє Товариство для Вивищення Комарів (москітів) постановило зажадати від стейтової легіслятури ухвалення суми одного міліона долярів на докінченне просушування мочарів, в яких плодяться москіти.

НЕБУВАЛИЙ ПОСТУП БЕЗДРОТНОГО ТЕЛЄФОНУ

ҐАРТФОРД, Коттектикат, 27. падолиста. — Один з місцевих радіових аматорів потрафив за 5 мінут скомунікуватися (порозумітися) з кораблем, замерзлим на північи, який 12,000 миль від нього, та дістати від нього відповідь, сповіщаючу про його положення. Мореплавські круги вважають сей факт дуже важним для мореплавби.

ВИНАХІД ДЛЯ ВІДКРИТТЯ ПРАВДИ

НЮ ОРЛІНС, 27. падолиста. — Перед членами Нюорлінського Медичного Товариства роблено нині спроби з дуже цікавим винаходом одного лікаря, котрий має давати можність відобувати з кождого чоловіка правду мимо його волі.

Сей винахід се серум, званий скополямін, свого серум правди. Проби робленo в той спосіб, що перед збори товариства поставлено трох газетярів, запущено їм під шкіру згаданого серума та наказано їм рішитися на кождо питанне, їм поставлене, відповідати неправду. Додатковим випитувано різні приватні справи, і вони оповідали дуже неспокійні річи про себе та свої родини, не дбаючи про тих прикрих слідкости.

ВЕТЕРАНИ ПРОТИ БОНУСА.

НЮ ҐЕРІВЕН, 27. падолиста. — Тут організується серед ветеранів війни спеціяльне товариство для боротьби проти ухвалення бонуса в конґресі. Товариство зветься «Антибонусова Ліґа Вислужених Жовнірів.

ЖЕРТВИ ПЕРЕДСВЯТОЧНОЇ ПОВЕНІ"

ПИТСБУРҐ, Па. 27. падолиста. — Затроєні алькоґольні напитки, спроваджені в великій скількости з огляду на надходячі свята, вбили сими днями в сьому місті семеро людий.

Полиція зробила ряд ревізій по публичних та приватних салунах і арештувала сонад особу підозріних.

ПРОТИ ТОРҐОВЛІ ВЯЗНИ-ЧИМИ ВИРОБАМИ.

Товариство фабрикантів жіночого одіння заявилося на своїй річній конвенції, що відбувалася сими днями в Атлентик Сіті, Ню Джерзі, за публичною акцією проти допущення в публичну торґовлю виробів визників. Таку торґовлю називають фабриканти несправедливою конкуренцією.

НЕЩАСТЯ НА ҐЛАДКІЙ ДОРОЗІ.

На вулиці Флетбуш Ев. в Бруклині наступив у вівторок вибух каналовоґо ґазу. Вибух висадив високо в воздух зелізну накривку, замикаючу отвір до каналу, але на щасте накривка впала на землю, не зробивше нікому ніякої шкоди. Зате шиби поблизьких склепів, розбиті силою експлозії, покалічила пятеро людий, так тяжко що їх треба було відставити до шпиталю.

„ІНТЕРЕС" ВІТОСА.

Преміер Вітос займається не лиш державними справами та політикою, але й всякими торґовельними „інтересами". Недавно купив він частину фабрики в Сасові. Тому, що „інтерес", цей бог якось „неформальну" переведений то прийшло між „спільниками" до судового процесу. „Курер львовскі" доносить про цілі непорозуміня сих як: „Перший властитель фабрики Вайзер продав частину фабрики й поля якомусь Тенебамбови. Скоро однак виявилось, що Тенебавм є лише підставіним фірмантом а фактичним покупцем є Вітос. Обурений таким ходом „інтересу" Вайзер вніс судову скаргу проти Тенебавма за впровадження першого в блуд а одночасно вітовіть Вайзер процес премієрові Вітосові, який покупцеві, що проти волі власника купує його майно. Вітона заступає адвокат д-р Теттер. Далі додає „Курер" від себе таку замітку: „Все це діється року Божого 1923, коли міліони людей поносить втрату на дешевизні по половини свого заробіку, коли сотні тисяч інтеліґенції бідує в осганній біді, коли через саботаж богачів державний скарб пустує. Чи тоґо рода інтереси державних мужів причиняються до заспокоєння?"

ШТУЧНЕ ВУХО.

Один філядельфійський лікар зробив своєму пацієнтові нове вухо. Зробив його з ребра того самого хорого.

ДО НАШИХ ЧИТАЧІВ.

„Свобода" не вийшла дня 29. с. м. з причини свята подяки.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що приєднаючи до поширення рядів оголошень до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенем, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенне одно слово числити 2 ст. Ся постанова входить в життя 1. ґрудня б. р. Виняток творять дишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим управом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5-6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що кождій вимагаючій того потреба, був час порозуміти ся сторонами. Сторона котра не схотять пристосовятися і придержуватися поданих правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непомішено їм оголошень чи оголошення.

Адм. „Свободи".

ОГОЛОШЕННЄ

Подається до загального відома, що канцелярія Обєднаних Українських Організацій в Америці переноситься до клюбу тов. Українсько-Американських Горожан в Філядельфії, Па. Począвши від дня 1. ґрудня, 1923 просить ся слати всі письма і посилки на слідуючу адресу: 79.

OBYEDNANYE.
847 N. Franklin St., Philadelphia, Pa.

НОВИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК У ЛЬВОВІ.

Дня 1. падолиста с. р. появився у Львові новий український щоденник під назвою „Наш Прапор". Новий щоденник зазначує, що його завданнем є відбудова українського життя і будівля красшої долі на тривких основах. „Передумовою того — читаємо в статті „Від редакції" — се витворенне власними силами своєрідних мас, культурний підем, піднесенне торґовлі, промислу і ремесла, розбудженнем цілого українського ґо громадянства до служби для себе самого, се завданне, до якого приступаємо з повною свідомостю його ваги". Начальним редактором „Нашого Прапору" є Аркадій Малецький. Пишуть там між іншими д-р Филип Евин і д-р Іван Брик. Щоденник формою і змістом поставлений на зразок львівських польських популярних органів.

ВЕСЕЛІ ПОХОРОНИ.

Оден молодий фрізієр в У-діне (віталії), виражучи любовинь остано волю, щоби за його домовиною йшла звісна у місті банда музикантів зв. "Яц". Вволено волю покійника. Підчас похоронного походу до самого кладовища учинили члени банди "Яц" ошоломлюючий, футуристичний ґамір. З усіх сторін рбігалися цікаві, публика з сумного попоала у веселий настрій. Богато учасників похорону пустилися в танець, танцюючи ступали в „жалібному поході".

ВБИТИЙ ВУЖЕМ.

В Петерварденї мав місце незвичайний випадок з вужем. Один жовнір таможньої залоги спізнився на кілька днів з відпустка. За опізненнєся показав його командант арештом. Покараного посаджено до одної з підземних келій твердині. Коли слідуючого дня отворено келію, то побачено страшну картину. Жовнір лежав на долівці мертвий, а поверхні його тіла був обвинений на 6 метрів довгий вуж. Командант побажив таке видовище дуже затрясений, що побіг до канцелярії і там застрівся.

ВІДРУЧНЕ ПИСЬМО ПРЕЗ. МАСАРИКА.

З нагоди 5-ліття чесько-словацької республики през. Масарик видав відручне письмо до народа. Висловлює в ньому вдоволенни з приводу успіхів з подорожі до Парижа і Льондона. Справа відшкодувань інтересує Чехословаччину, бо Німеччина відбудовина і скріплена творитиме для неї конкуренцію, зате зруйнована буде найбільшою небезпекою для всіх. Чехословаччина зєдинена з великою антантою, скріпить взаємини з Югославією і Румунією. Бажає санації Австрії і піддержуватиме приязні взаємини з Мадярщиною. З Польщею відносини добрі і поліпшаться. Чехословаччина має в себе й инші національности, повинна зєднати працю всім горожанам. Славянську політику будеться продовжати. Славянські народи за виїмком лужицьких Сербів мають свої независимі організми. Вкінці през. Масарик висловлює подяку всім членам правительства, що працювали з ним над відбудовою Чехо-словаччини.

ҐЕН. ЮРКО ТЮТЮНИК В ЧЕРВОНІЙ АРМІЇ

В останні днях польску пресу схвилювала відомість про перехід ґен. Ю. Тютюнника, знаменитого партизана-повстанця, враз з своїм окруженем на службу до червоної армії. Польська преса доносить за советськими ґазетами, що ґен. Тютюнник „покаявся" та видав увесь свій архів советам. Большевики постійно стараються притягнути до себе метких людий, видатніших індивідуальности і заставити їх служити своїм цілям. Перехід ґен. Тютюнника мало кого дивує.

Ґен. Тютюнник уявляє собою досить очайдушний тип вояка. Людина молода, енергійна, амбітна, розумна і відважна. Офіцир царської служби, з вибухом повстання боровся на півдні України. Одначе вже в перших тижнях повстання розбивався з Директорією і разом з отаманом Григорієвом пішов більше на ліво. Був ув час виступлення лівих есерів („боротьбістів"), які опісля в більшій частині перейшли до К. П. Г. У. Та Тютюнник після ліквідації Григорієва знову повернув під жовтоблакитні прапори. Після камянецької катастрофи він ще довго від партизанку проти советських військ на Україні під начальною командою ґен. Омелянович Павленка. Згодом злучився з галліпрянською армією і був іменований ґенералом. Перебуваючи у Львові, працював в деяких періодичних органах від псевдонімом Юртик.

НА УКРАЇНСЬКИЙ ҐОРОД У ЛЬВОВІ.

Степан Савула прислав з Канади 10 долярів на фонд закупу українського городу Сокольтьри саме на спротивних майданах. Дух молоді є духом будучого покоління громадян".

НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЄР АЛЬБЕРТ УСТУПИВ. — ТЕПЕР НІМЕЧЧИНА БЕЗ КАНЦЛЄРА І КАБІНЕТУ

БЕРЛІН, 27. падолиста. — Др. Райнрх Ф. Альберт, котрого президент Німеччини Еберт покликав на становище премієра, по безуспішних заходах створити новий кабінет, уступив.

Президент Еберт найшовся в тяжкім положенню. Йому приходилось розвязати парлямент, одначе він ще пробує рятувати парлямент при помочі буржуазних партій, з виключенем всіх соціялістів. Він зверується до пяти буржуазних партій в парляменті із зазивом, щоби обєднались і предложили кандидатів на премієра і других членів кабінету.

Сі партії збиралось на наради, але досі не могли прийти ані до обєднання ані до порозуміння щодо створення нового міністерського кабінету.

Нині вечір Німеччина була ще без канцлєра і без кабінету.

В останній хвилі видвигнено яко кандидата на канцлєра Адама Штеґервальда, бувшого премієра Пруссії. Він був премієром Пруссії в 1920 році. Звісний яко провідник христіянських робітничих юній. Має 49 літ.

ДЕМОНСТРАЦІЯ НІМЕЦЬКИХ КОМУНІСТІВ В БЕРЛІНІ

БЕРЛІН, 27. падолиста. — Німецькі комуністи, котрих військовий диктатор Німеччини ґенерал фон Зект поставив поза законом, нині відспівали тут лебедину пісню своєї політичної акції.

Вони уладили великі збори під голим небом біля бувшої цісарської палати, де промовляли їх бесідники. Відтак кілька тисяч демонстрантів уформувало похід і рушило по улиці Унтер ден Лінден, прямуючи до будинку правительства на неділекій Вільгельмштрассе. Одначе дорогу їм заступив великий відділ поліції з панцирними автомобілями і спинив демонстрантів.

Вони спершу ставили спір і навіть деякі з них дали кілька вистрілів з револьверів, які ранили кілька осіб, але опісля розбіглись малими ґрупками.

По заборони прилюдно виступати з політичною діяльностю німецькі комуністи перемінять свою тактику і зачнуть підпольну роботу в робітничих організациях.

ПРОВІДНИК НІМЕЦЬКИХ ФАШИСТІВ В ДОМІ ВАРТІВ

МІНХЕН, столиця Баварії, 27. падолиста. — Провідника німецьких фашистів Адольфа Гітлєра, котрий є у вязниці за заговір проти баварської влади, віддано під обсервацію лікарів у заведенню для умово хорих.

Яким його признано умово хорим, то се був би удар для німецьких фашистів. Баварські націоналісти, які мають синьо-білий прапор, раді з того, бо невдача фашістів їх скріплює.

СИН БРИТАНСЬКОГО ПРЕМІЄРА АҐІТУЄ ЗА СОЦІЯЛІСТИЧНИМИ КАНДИДАТАМИ

ЛОНДОН, 27. падолиста. — Син британського премієра Стенлі Болдвіна, Оливер Болдвін, бере чинну участь у виборчій кампанії яко аґітатор за соціялістичними послами.

Він самий соціяліст, звісний у своїй партії яко товариш Оливер, аґітує тепер за соціялістичним кандидатом Пемм у Вікенінґен.

Нині у своїй промові він критикував британську правительство за лозанський мировий договір з Туреччиною, котрий як він казав, був повною невдачею Англії. Англія несправедливо признала Туреччині все те, що вона мала перед світовою війною, але ще навіть признала й право судити чужинців.

Дня похорон він, що задержанне контролі над Мезопотамією є в інтересі около 20 осіб, які контролюють тамошні нафтові поля.

Відтак згадав про охорону (протекцію) митову тарифу, які пропонує його батько, і заявив, що здалась би не така охорона, але охорона робітників перед партією, що вирує охоронну тарифу.

Один із слухачів спитався його, чи він „кримінальний ґаспідок". На се Оливер Болдвін відповів, що так, бо він сидів 6 недель в тюрмі, куди запорторили його були російські большевики, як він воював по стороні Вірмен.

ПАТРІЯРХ РОСИЙСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ ЗА ВВЕДЕННЄМ НОВОГО КАЛЄНДАРЯ

МОСКВА, 27. падолиста. — По перепісці з церковними владами в Царґороді й Атенах видав патріярх російської православної церкви Тихон прокляматію, в якій заявляє, що його церковна влада приймає Ґреґоріянський календар, який вже ввела російська цивільна влада.

ТРОЦЬКИЙ ЗА БУДОВОЮ РОСИЙСЬКОЇ ВОЄННОЇ ФЛЬОТИ

РИҐА, столиця Латвії, 27. падолиста. — Большевицький комісар війни Леон Троцький переказав центральному екзекутивному комітетови советів свою гадку, що Росія повинна побудувати сильну оборонну фльоту.

Він каже, що знає, що Росія не має ґрошей на морську фльоту, але повинна побудувати бодай малу з здатну до оборони фльоту, бо треба боронити північних берегів перед Англійцями і Норвежцями, сибірських східних берегів перед Японцями і чорноморських перед алієнтами.

КЕМАЛ ПАША ЗНОВУ ТЯЖКО ХОРИЙ

ЦАРҐОРОД, 27. падолиста. — З Ангори, столиці Туреччини (в Малій Азії) повідомляють, що президент турецької республики Мустафа Кемал паша вдруге тяжко занедужав.

Лікарі кажуть, що то серцева недуга, але є тих чутки, що він занедужав нисидком отроєння.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy

One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00

Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодинока число три цента.

На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00

В Джерси Сіті і заграницю.
На рік $10.00
На пів року ..... $ 5.00
На три місяці $2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1836 Montgomery.

Оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

„ПОЛЬСЬКА" АРМІЯ.

Кровані події на вулицях польського міста Кракова, що мали місце 6. жовтня, мимоходом розкрили виразно один факт. Підчас заворушень на тлі страйку залізничих робітників, що опісля перемінився на генеральний страйк, прийшло до побиття, бя й вбиття богато жовнірів. Польські газети в два-три дні опісля подали до відома спис вбитих та ранених, і сі власне списи відкривають замітну річ. В списі, примірок, який навела краківська газета „Нова Реформа", серед ранених польських вояків стрічаємо такі імена: Микола Гусак, Микола Білас, Іван Панкевич, Семен Андрушак, Іван Боровик, Сидор Хонтей, Іван Дячук, Тома Гудаковський, Іван Гримнак, Петро Яремій, Степан Кухар, Василь Круба, Осип Москвяк, Василь Мацько і так далі.

Всі сі наведені імена чисто українські. Таких імен в спісі ще багато більше. Коли їх поставити попри такі, як Попель, Влодзімірські, Сенковскі, Освенцімскі, Бзовскі, Костка, Мосьціско, і так далі, тоді їх українськість не підлягає найменчому сумнівови.

Таких імен в спісі майже половина. Сей факт показує, що польська армія не чисто польська в своїм складі. Вона е лишень в части польська, а решті вона білоруська, жидівська, литовська, німецька, а передовсім українська. Се е природний вислід польського лакомства на чужі краї, польської грабежи українських, білоруських, литовських та німецьких земель. За свое лакіметво вони мають армію неоднорідну, сорокату під національним зглядом.

Се факт. З сього факту треба витягнути відповідне заключення. Така армія при відповідній роботі може зробити добру прислугу всім народам, поневоленим Польщею, отже Українцям, Білорусинам, Литовцям та Німцям. Таку прислугу робили части армії австрійської, російської та німецької, помагаючи ставити на румовищах старих держав нові.

Український народ мусить зробити із польської армії, яку Польща готує на поневоленне, велике орудже свого визволення.

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЯ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС. ТЕПЕР ПРИЙМАЄСЬ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ.

ПІД НОВИЙ РІК.

З наближенем нового року починаються по українських товариства річні збори з виборами нових урядників. Справа вибору нових урядників в нас ніколи публично не розбиралося, хоча всі народи, які розуміють як слід вагу організації, вважають її за одну з найважнійших в усякій організації. Наслідки його занедбання відбиваються тяжко на наших організаціях, які не можуть розвиватися як слід головно через неналежне розуміння вибору урядників.

Найбільше поширеним в нас звичаєм який тяжко відбивається на наших організаціях, се непідготованне до виборів. Непідготовані члени вибирають звичайно такого, хто вміє „пальнє" остру, крикливу та демагогічну промову, хто добре, слушно чи неслушно, злає уступаючий уряд.

Бувають й такі случаї, що на загальних зборах товариств виступає крикун-ледацо, за якого всі знають, що він не потрафить провадити організації, але він своїм криком та кирінею мотлошить людий так довго, поки вони „для святого спокою" не виберуть його до уряду.

Случається теж в нас звичайно таке, що люди голосують за тим, кого наперед поставлено під голосованне. Дехто зі страху, щоби не наразитися кандидатови, дехто просто з нерозуміння, підносить руку за першим кандидатом, хоча на другім місци поставлений кандидат, хочкуди кращий.

Отсі три случаї най будуть лишень примірами тих, які в нас случаються при виборах нових урядників. Най вони будуть не напастю для нас, а здоровою критикою, себто заохотою до поправи.

На вибори нових урядників треба приходити приготованим. Треба, значить, розглянутися серед членів товариства, котрий член найкраще буде сповняти обовязки кождого урядника. Коли старий урядник сповняє його найкраще, треба його лишити далі на уряді. Не треба ніколи вибирати на уряд людий, які говорять гарні промови, а не вміють робити гарних дїл для товариства. Треба стерегтися людий, які приходять лишень на річні мітинги, коли е вибір нових урядників.

Треба голосувати за кандидатом не тому, що він перший на листі кандидатів, а тому, що він найлїпший. Треба до секретарки добирати людину, що вміе добре вести кореспонденцію; на касіера людину, що чесно орудуе народними грішми; на придверника людину, що не боїться ні „стидається" ні себе ні других; на председателя члена, котрий довгою роботою в товаристві показав, що він ставить справу товариства над свою особисту, а котрий своїм тактом вміе годити людий та партії.

Коли члени товариств будуть перестерігати сих уваг, наші товариства не будуть чаділи, а будуть розвиватися як розвивається квітка, коли її доглядає розумна хазяйка.

ЛИСТИ З ПІДКАРПАТТЯ.

VII.

Театральна справа на Підкарпатській Руси.

Старий король української сцени зійшов з ужгородского трону, розвінчаний „европейцями". В підкарпатських театральних королівствах воцарилась „Королева Чарівну", „Европейці" кликують, бо королева не українського походженя, а таки-ж европейського, хоч, правда, такої сумнівної Европи, як Угорщина. Та те байдуже, головне — зіпхнуто му-жичку, хамку „Наталку Полтавку" з її братом „Грицем", і посаджено аристократичну шансонетку Сильву Верецкі, і вже готуються „справляти її „Заручини під лямпашами" (нове українське слово, десь викопане п. перекладчиком: се означає — під ліхтарями). З ким заручини? Є чутка, що блакитної крови не буде мішано з мужичою, бо за молодого мається взяти в сего нищого, як сам мого „Циганського Барона". Другорядних гостей европейського походженя теж забуто й покликано на весілля: джеромова „Міс Гобс" уже навіть прихала; сподіваються незабаром стріндбергового „Батька", молерового „Тартюфа", шніцлерового молодого „Анатоля", гольдонієву „Мірандоліну" й т. п. европейців. Як почесна варта коло них, а також для надання весіллю національного колориту, взято жайдармерію з винниченкового „Гріха". Одно слово, Европа з Україною обнялась, мовляв поет Олесь, а попростому — „цапунар з сербозною драмою під українським „шапіграпов-ським" сосом для кольориту („Майська Ніч", „Кохання в мішках"). Такі сучасні досягнення і змагання в майбутне ужгородського **просвітянского** театру в сім новім сезоні.

І се — не малий фелетон, а дійсність. Благородний побутовий та історичний український репертуар, що виховав не одну тисячу свідомих українських патріотів, замінено масною мадярською (місцевий патріотизм!) та иншою оперетковою европейською драмою й комедією! І се в театрі, головним чеменем переважно для культурно-просвітної місії між негра-мотними й напів грамотними масами підкарпатських русинів та гуцулів!... А куди-ж дивиться новий директор ужгородского театру?... Хто він?

Мушу оборонити нового директора від нарікань. Се — п. О. Загаров, відомий артист і режісер Українського Державного Театру в Київі (при гетьмані) і режісер львівського театру „Української Бесіди", людина серіозна й поважна. Вся провина його в тім, що він прийняв пропозицію ужгородських „европейців", а принявши, не вивяв великого обурення й упертости М. Садовського, бо змінював, що ліпше ужгородська сцениця в жмені, ніж празький журавель у небі (перед виїздом М. Садовського до Праги, звідти писали, що мають прияти для організації театру п. Загарова і запитували, чи п. Садовський нічого не мати-ме супроти того). Не всякому дано бути орлом, а тим паче українським, але всякий хоче їсти кусичок хліба з маслом, коли-ж для сього треба тільки не „прати проти течіжна", себто проти Головного Виділу т-ва „Просвіта", то хто може щось закинути п. Загарову, що він патрафляє на смак своїх панів. Скачи, враже, як пан каже, а за просвітні інтереси народу Підкарпаття відповідаєж пан. Мадярони кохаються в оперетці, бо люблять „красно бавитись", — чому ні. Пане Гаєвський (дирігент), валяйте їм оперетку! Що у вас там є? „Королева Чардашу"? „Ляпаші"? „Циганський Барон"? — Шкварте! Европейці з Кобелях і Печеніжина нудьлчуть за европейським театром? І се можна! Більш нічого не вимагають? Ну, й гаразд. Для провінції буде те, що п. Садовський лишив з ми займеєся Европою. І займаються: витрачають ся кольосальні суми на стильні костюми, перуки, реквізит (се після того, як п. Садовському „Просвіта" робила авантури за кожну витрачену корону, — напр. за розбитий, що вимагалось по дві, черепяний горщик у пєсі „Тарас-Бульба"), удержується, не то бюджету, зайвих акторів, витрачається масу дорогого часу; котрий можна було-б ужити для частійших поїздок по провінції, як того вимагає просвітна справа, а також для творення аматорських гуртків по селах, як основи майбутнього підкарпатского українського театру (склад трупи ужгородского театру виключно чужий — з Наддніпрянщини й Галичини: розійдись сьогодня зайди, то завтра вже на Підкарпатській Україні театру нема); допускається правдивої експльоатації актерства і ганебного знущання над ним: драматичних акторів, між ними й людей поважних, примушується вчитись і робити на сцені різні масні „еволюції", яких вимагає оперетка, — все се тому, що людям нема куди подітись на еміграції, і ті нужденні 400—800 корон бін або вона мусять заробити, щоб не голодувати; що до репетицій, то мориться людей (в складі труп вправних актерів 4—', решта — люди випадкові, яких доси привчалося до національного репертуару тільки) зранку до пізної ночи. Вивчена пєса іде здебільшого раз або двічи, і рідко яка 3—4 рази.

І на забаву інтелігенції вживається стільки витрат, стільки зусиль, стільки часу! На витрачене можна було-б по всіх селах зорганізувати аматорські гуртки з сельської молоді, побудувати всюди невеличкі сцени (подорожуючи по провінції, артисти грають де прийдеться), обставити їх хоч примітивними декораціями та найпотрібнішою гардеробою й перуками. Нічого сього не робиться, бо все поживають ужгородські „европейці" та любителі оперетки.

Так, позбувшись опозиції в особі директора М. Садовського, правоє Головний Виділ т-ва „Просвіта" в Ужгороді. Театр для народу Підкарпатської України обернено в театр для Ужгороду, власне для кількох десятків ужгородської інтелігенції, слабуючої на „европейськість", та для чужонаціональної публики, якій все одно, на що ходити дивитися, аби тануї були (пєси з танцями, особливо оперетки, незалежно від того, якою мовою, видержують до 4-х вистав; поважні пєси йдуть раз, двічи).

А що-ж українська преса в Ужгороді? — спитає мене здивований читач. — Чи й повидала зило, що вона не бачить того? Адже-ж треба про се писати, критикувати, протестувати, кричати? — Безперечно,—відповім на се, — так робиться у всіх культурних країнах. Але в Ужгороді особлива преса. Тут кожда преса, але з причин, які нічого спільного з інтересами українського народу не мають. Ся преса просто хоче повалити у-країнський театр і займається наклепами та доносами (хоч часом дуже дотепно висміює у-країнських нарубків у фраках і цилїндрах з оперетою). Угрофільська-ж преса в ті відношенню до театра — се все свої люди. Хтось із „Просвіти" кінче е в кождій редакції, а театр же носить фірму „Просвіти", отже кожна вистава, яка-б вона не була, як би на ній не грали актори кепсько, на сторінках ужгородскої української преси знаходить тільки прихильну оцінку, коли не захоплення, що доводить иноді до абсурду. І тільки, хіба для пристойности, иноді напише, що в такого або такої з артистів були невідповідні рухи, чи голос поліброго.

Засада ужгородської української преси — не вносити смітя з хати, хоча б його набралося вже стільки, що й носа не навернеш. Цейного боку, театральної справи вона не торкається по тій причині, що вся вона уявляє з себе дім повішеного, в котрім розмовляти про вірьовку не годиться. Коли, скажемо, в офіціознім „Русині" ближчим співробітником е підголова Головного Виділу, о. А. Волошин, в „Руській Ниві" одну з перших скрипок грає член Головного Виділу, п. Тваридло, в „Свободі" — знов же таки о. Волошин, у „Впереді" ще недавно був редактором мови і правопису секретар „Просвіти", п. Дівнич (та і взагалі с. дем. „Вперед" справами театру не цікавиться), то можна собі уявити, яка „безсторонність" панує в пресі що до оцінки діяльности „Руського Театру" ужгородської „Просвіти"!

Така сама безсторонність панує і взагалі що до просвітної діяльности свого поважного товариства. Коли треба щось або когось скритикувати в інтересах тих, хто засів у „Просвіті" й провадить свою „европейську" політику, тоді се робиться залюбки.

Яскраву характеристику атмосфери, що панує в тутешній пресі, а також її звичаїв, дає, напр., така історія. 5-го травня с. р. до редакції газети „Вперед" з м. Берегова надійшла рецензія на пєсу — „Зайдиголівці" Коцюбинського, яку одігравши приводом і при участи М. Садовського Руський Театр „Просвіти". Се було в самім розпалі виживання з Ужгороду не „европейського" директора. Дуже прихильна оцінка вистави в Берегові страшенно не сподобалась п. Дівничеві, і він без дозволу й без порозуміння з редактором, зцензурував таке місце:

„В хвилю, коли молодіж обкидовала М. К. Садовського цвітами, на сцену виступив ученик Ш. кляси гімн. і учениця з слідуючою промовою: „Дякуємо вам, батьку наш, за ту тяжку працю, яку ви поклали над піднесенням культури нашого народу на Підкарпатській Руси. Заразом просимо вас не покидати нашої країни й дальше працювати для піднесення культури і освідомлення нашої молодіжи на Підкарпатській Руси".

Правда, „з огляду на сей вчинок редакція була змушена п. Дівнича звільнити в виконання всіх обовязків новинки" (газети), але самий факт такого „зцензурования" свідчить, з якими труднощами міг би проскочити в тутешню українську пресу хоч невеличкий промінчик правдивої критики на діяльність „Просвіти" і її театру.

А що се некуче потрібно, свідчить та сензація в інтелігентській частині місцевого, українського громадянства, яку викликають „Листи з Підкарпаття" в американській „Свободі". Не звикли ужгородські „діячі" чути правду зі сторінок незалежної преси, і сі „Листи" для них є громом з ясного неба. Ліпша, ідейна частина громадянства визнає слушність за автором листів, а та, що дивиться на громадську працю, якби через призму особистих відносин, вже не може спокійно обробутку оцінити, як на засіб перевести ріжні ісвої комбінації, стрівожилася, й шукає нескромного долисувача, для того, очевидно, щоб розпочати похід супроти нього, похід, до якого сі панки великі майстри. Чи-ж ліпше було-б, замість сього, та взятись до справжньої ідейної праці на ниві культурно-національного просвітку підкарпатського народу, взятись завзято, енергійно, не озираючись на мадяр та на москалів, взятись так, як брялася до неї у відповідні моменти інтелігенція Галичини та Великої України? Може-б тоді на виборах до сойму, чи до парляменту, затурканий мадярами Русин знав би, хто він, знав би, за кого подати голос. А так, на мадярських оперетках та на „Тартюфах" далеко не зайдеш.

Турист.

Держіть Ваше тіло сильним

Держати Ваше тіло сильним се перший Ваш обовязок. Богато е знесилених на тілі і силі лиш із звичайної недбалости.

SCOTT'S EMULSION

се чистий кормовий тонік, що містить в собі будуючу силу, якої потрібно для держання здоровим Вашого тіла. **Відмінно від других, Scott's Emulsion не має в собі алькоголю — кожда капля помагає відбудовати Вас.**

Scott & Bowne, Bloomfield, N. J. 23-90

ПІВТОРАМІЛІОНОВА ФІЛЬМА НА БРОДВЕЮ.

Правдоподібно найдорожа фільма яку тільки коли небудь було вироблено, тепер можна бачити в „Космополітан Театрі", 58 вулиця і Колумбус Цирка. Но *Ноев Ярій* її обійшлося в півтора міліона доларів.

Темою її являється французька революція. Це фільма, яка вірно покаже Францію 18-го століття. Критики великих американських газет не знаходять вправ слів похвали для тієї фільми.

Три тисячі осіб побачите в цім представленню на екрані, крім того почуєте знамениту симфонічну оркестру під управою Віктора Герберта, який достарчив спеціальну музикальну програму для тієї фільми.

Два представленя щодня: перше 2:30 попол., другє 8:30 вечер.

В неділю о годині 3. попол.

Білети від 50 центів і вище.

НОВИНА! УКРАЇНЦІ! НОВИНА!
ПЕРШИЙ РАЗ В ЧИКАГО!
Спіл. Драм. Тов. ім. М. Лисенка відограє комедію-оперету М. Л. Кропивницького в 3-ох діях п. з.

ПЕРЕХИТРИЛИ
або ПОШЛИСЬ В ДУРНІ
В НЕДІЛЮ, 2. ГРУДНЯ 1923
в залї на Оклей і Райс ул.
Початок о годині 7. вечером.
Вступ 75 і 50 центів.
Режісер п. Д. Атаманець.

Родинці! „Перехитрили", се одна з найбільш комічних уличок, шутка, з якої сміятиметься той, хто не прийде її побачити. Тому, хто хоче доволі насміятись і гарно забавитись — приходіть численно на се представленне, а ручимо, що будете задоволені. 78-79

ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ КОНЦЕРТ
— устроює —
Співацьке Товариство Церкви св. О. Николая в Пасейку
В НЕДІЛЮ, 2. ГРУДНЯ 1923
в салі Укр. Школи ім. св. о. Николая при 212 Президент ул., Пасейк, Н. Дж.
Початок точно о годині 7. вечер.
Вступ: 75, 50, 35 центів.

ПРОГРАМА КОНЦЕРТУ:

Часть 1.
1. Вступне слово.....о. Дар. Жук
2. „Україна", Шевченко-Давидовський ..... Міщаний Хор
3. „Ой три шляхи", Шевченко-Тополиньщький ..... Міщаний Хор
4. „Ой під гаєм", Ф. Колеса, Міщ. Хор
5. „Учися дитино", відекламує .....п-на Р. Сагайдак
6. „І моолася я", О. Никанковський, сольо сопр., п-на А. Шимош
Часть 2.
7. „Грає трубка", Д. Січинський ..... Діточий Хор
8. „Калина", М. Гаврилюк, Дп. Хор
9. „Степова рожа", І. Воробкевич ..... Діточий Хор
10. „Ішов стрілець", М. Леонтович ..... Діточий Хор
11. „Свято в Чигирині", Шевченко-Лисенко, дфіток сольо..С. Шико
12. Визанка укр. мельодій, відограє Укр. Банда церкви св. о. Николая
Часть 3.
13. „З той гори високої", В. Манюк ..... Жіночий Хор
14. „Як бим знала", І. Воробкевич ..... Жіночий Хор
15. „Тече річка", М. Лисенко-Жін. Хор
16. „Утоптала стежечку", І. Воробкевич ..... Жіночий Хор
17. „Не чужого ми бажаєм", В. Матюк, дует ..... І. Хованець і С. Шико
Часть 4.
18. „Думи мої", Шевченко-Близинський ..... Міщаний Хор
19. „Хлопське несіня", О. Зелерман ..... Міщаний Хор
20. „На вулиці скрипка грає" О. Кошець ..... Міщаний Хор
21. „Кобза", Гр. Давидовський ..... Міщаний Хор
22. „Люблю дивитись", Д. Січинський дует., п-ни С. Тимкевич і С. Тимкевич.
Часть 5.
23. Кантата: „І процвитеш", М. Лисенко ..... Міщаний Хор
24. „Вечерниці", П. І. Нішинського ..... Міщаний Хор
25. „Ще не вмерла Україна" відограє ..... Укр. Банда
Хори і музика під проводом Евг. Королишина.

Проситься всіх Українців місцевих і позамісцевих о як найчисленійшу участь в цім концерті. Весь дохід призначений на сплачене довгу Української Школи св. О. Николая, котрим велике число курній дома-гається? 76,78,79

ПАМЯТНИЙ КОНЦЕРТ В ЧЕСТЬ ПОЛЯГЛИХ БОРЦІВ ЗА ВОЛЮ УКРАЇНИ
устроює
„УКРАЇНСЬКИЙ АМАТОРСЬКИЙ КРУЖОК"
В СУБОТУ, ДНЯ 1-ГО ГРУДНЯ 1923
о годині 7.30 вечером
в Пресвитерській галі, 49-51 Beacon St., Newark, N. J.
Дірігент хору: ГРИГОРІЙ РОМАНЮК.
Фортепіянський акомпініент: п-на АННА РУДА.
ВСТУП 50 ЦЕНТІВ.

Українці в Неварку і околиці! Борці, котрих ми хочемо помянути і віддати їм честь тихим, добрим словом, віддали за Україну своє життя. Нашим святим обовязком е спомянути їх і ставити за примір нашим молодим людям і кожному, хто належить до великого українського народу. Тому ми просимо Вас взяти численну участь в цім концерті і показати, як український нарід знає пошанувати своїх героїв. Ваша моральна поміч підтримає духа в тих, що борються за Неньку Україну. Матеріальна поміч, яка зійде з цього концерту, піде на просвітні цілі і на підмогу українським студентам в старім краю. — КОМІТЕТ. 78-79

ПОСЛУХАЙТЕ НЕЗРІВНАНИХ СПІВАКІВ
УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ХОРУ
та їх славного кондуктора
ОЛЕКСАНДРА КОШИЦЯ
Сего року Хор сей має нову програму та викликує більшу сенсацію як передше.
ПОСЛУХАЙТЕ ТАКОЖ СЛАВНОГО ЧЕЛІСТА
СВСЕЯ-БІЛОУСОВА
котрий виступає як соліст:
ХОР БУДЕ:
Четвер, вечером, 29. падолиста ..... Pittsburgh, Pa., Carnegie, Hall
Пятниця, вечером, 30. пад. ..... New Castle, Pa., Ben. Franklin High Aud.
Субота, вечером, 1. грудня ..... Youngstown, Ohio, Wood-Rayen
Неділя, пополудни, 2. грудня ..... Cleveland, Ohio, Masonic Temple
Понеділок, вечером, 3. грудня ..... Detroit, Mich., Arena Gardens
Вівторок, вечером, 4. грудня ..... Toledo, Ohio, Coliseum
Четвер, вечером, 6. грудня ..... Lansing, Mich., Prudden Auditorium
СПЕЦІЯЛЬНИЙ КОНЦЕРТ В НЕДІЛЮ ПОПОЛУДНИ 16-го ГРУДНЯ
CHICAGO, ILL., ORCHESTRA HALL.
Не зволуйте ніти та послухати сего Хору коли він е у Вашім місті!

„МИЙТЕ" — А НЕ ДРАПІТЬ ВАШІ ЗУБИ

Сильне і остре чищенне зубів може дати скорі наслідки — однак воно може ушкодити зубну поволоку.

Коли Ви зітрете Вашу шкіру, Натура відновить її. Однак Натура не відновить зубної поволоки, раз вона е стерта сильними, острим „зубним чищенєм".

Найбезпечнійшим і найліпша метода доглядати Ваші зуби чистими і лискучими е уживати Colgate's Ribbon Dental Cream. Докторі і Дентисти відпоручують Його всюди.

Добре Здоровля
Добрі Зуби

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

На Канадійській Народній Виставі в Торонто, виступив Український Національний Хор і зробив дуже гарне враженнн на англійську публику, що що англійські часописи широко розписувались і хвалили його? Чи Ви знаєте, що з многих родів цигарок стараючихся о публичну прихильність, значений на сьвіт цигаретки Резмор е одні за котрими велике число курній дома-гається?

HELMAR

ВАРТІСТЬ ДОБРИХ ЦИГАРЕТОК

ЖИВИЙ чоловік курить ГЕЛМАР позаяк лагідність і запах 100% чисто турецького тютюну успокоює його нерви. Колибй він хотів курити звичайні цигаретки, які дають лишень скількість а не якість, він не був-би вдоволеним.

Ви розумієте вартість доброї цигаретки коли сейчас пічнете курити ГЕЛМАР.

ГЕЛМАР є пакований в картонові пачки які хоронять їх від ломання і роздавлення. Звичайні цигаретки пакуються в звязки.

ПАМЯТАЙТЕ НА ПАЧКУ І ІМЯ

Anargyros

Витворці найлучшого сорта турецьких та єгипетських цигареток у світі.

З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ

Справа українського університету. Перипетії православної Церкви. Довкола втрати мандату посла М. Луцевича. Прокуратор хоче видачі 16 українських послів, обвинуваченых у головній зраді! Українські посли проти парцеляції церковної землі і кольонізації.

Варшава 28. X. 1923.

В послідній соймовій сесії приходилося послам Укр. Клюбу не в одному ділі забирати голос. Як звичайно так і тепер принимано кожду їх про мову наче :неоправданну провокацію". Бесідник здебільша не міг виголосити своєї промови, бо гучна правиця постійно старалася закричати його.

З многих справ, які порушено Клюбом згадаю про найважніщі. В освітній комісії дебатовано над справами українського університету на основі петиції внесеної кураторією Укр. Університету у Львові. В кінци приділено її до точного зреферування нашому послови Козіцькому.

Польська правична комісія на внесення нашого клюбу розгядала на днях справу привл. славної Церкви і з окрема за горовського монастира. Цивільні бороди прийдуть ці справи в недовзі

В справі утрати мандату послом Марком Луцкевичем рішила регулямінова комісія віддати реферат котромусь із українських послів. На цій самій комісії обговорювано питання видачі 16 укр. послів прокуратурі на звісне її домагання. Стверджено при цьому, що **нема вже ні одного українського посла**, якого видачі не домагалибся прокуратура. І всіх обвинувачується в одному. саме арт. 133 зі всіх його 6 пунктів (головна зрада). Справою зацікавлися широко навіть ті гурти польських послів, що зараз симулюють примирення до українців. Між иншими посол генерал Бабинський оголосив в "Курієрі Раннім" статтю в якій каже, що послідне домагання видачі 16 послів є вже виразним походом на укр. Народню Репрезентацію.

Наслідком несподіваного рішення клюбу, "Пяста", щоби ще в падолисті ухвалено закон про парцеляцію і осадництво скликано надзвичайне засідання земельної комісії дня 25. X. 1923. Тут іменем укр. клюбу зложив п. Підгірський таку заяву:

Ми українці є представниками переважаючої більшости хліборобського люду, який бажає землі. Тому стоїмо за найбільш радикальною реформою. Але стоїмо на становищі, що українська земля належить до українського народу. Тому домагаємося, щоби земельну справу рішив сам український народ. А коли 4-літнє панування переконує нас, що осаднича власть відбирає землю Українському Народови, а віддає тільки польським кольоністам і осадникам, ми є проти всяких законів про парцеляцію і осадництво і голосуємо проти цих законів. До маєтків мертвої руки ми проти точки 6 арт. 1. законопроекту, і не згодимося, щоби землі православної і католицької церкви були віддані на парцеляцію і осадництво.

До цеї заяви прилучився і-менем Білорусинів посол Рогуля.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

На руки п. Марії Скубової, для інвалідів зложили за книжку „Прикмуреним оком" слідуючі: А. Гулей, А. Скуба, В. Пашук, Корнат, Кругович, Стасюк, Сивець, Драган, Скубова, Др. Бланк, Лазута, Ваврик, Цільник, Федун, К. Добрянський, Марущак, Кур, Карпиця, Левицький, Климчак, Сербей, Шепановська і Гассан по $1.00; Добрянський 50 ц. Разом $23.50.

Baltic America Line

НА УКРАЇНУ І ДО ПОЛЬЩІ НА СВЯТА І НОВИЙ РІК

поспішними і великими кораблями.

S. S. ESTONIA ..... Dec. 5
S. S. LITUANIA ..... Dec. 19

Голоситься до місцевих агентів.

ЯК МОЖНА ЗРОБИТИСЯ БОГАТИМ?

Як може чоловік осягнути успіх у життю, то нам, без сумніву, можуть найліпше сказати ці, котрі вже осягнули такі успіхи. Тому одна англійська газета поставила таке питання великим промисловцям, котрі при помочі малих початкових засобів дійшли до повги і богатств. Льорд Ешфилд, що зачав як корабельний хлопець, а тепер є директором перевозних підприємств, — написав у своїй відповіди, м. и. і таке: успіху тому, що не віддаються своїй праці з енергією, яка є конче потрібна. Вони не мають усталеної цілі і тому їх шлях не є рівний і короткий. Ще як я був молодий, я все старався, щоби якнайточніше вивідатися про обовязки моїх найблизших начальників, щоби, як покажеться потреба, зайняти його місце. Кожню працю, яку чоловік робить мусить виконувати основно, не сміє робити її не думаючи". Власник кораблів і мультіміліонер Говлд, що на початку своєї карієри був звичайним моряком, поручає також витривалу життеву ціль і підприємчивого духа. А теперішній льондонський льорд мейор сер Джеймс Под, син убогого селянина, каже що не видів здорового чоловіка, що працюваби енергішно і розумно, а не мав би успіху. І оден із найбогатших людей у Великій Британії сер Вейтен Смит, думає, що можна все те осягнути, що хочеться. Приводить для приміру американську приповідку: „Лише той хто бажає мати більше, — здобуває". Вкінці і найбогатіщий фабрикант сукна, сер Сідней Скінер пише таке: „Богато людей оповідали мені, що їх ані трохи не цікавить їхня праця і що працюють проти своєї волі. Коли я зачав мою карієру, я також більше бажав бути журналістом, як фабрикантом сукна. Одначе я переконаний, що люде сильної волі можуть легко побудити в собі зацікавлення для свого зайняття, коли лише є переконані, що можуть мати успіх виключно тоді, коли Хто лице працює розумно й чесно, той і маю успіх".

СВЯТОЧНІ ДАРУНКИ ЯКИМИ ОДУШЕВЛЯТИСЯ БУДЕ ЦІЛА РОДИНА

Віктроля і рекорди Victor! Музика і забави не тільки на свята але на протяг цілого року.

В нас є двайцять один родів Віктролі від $25 вгору. Котрий небудь торговщик виробів Victor покаже Вам їх і заграє на них для Вас.

НОВІ РЕКОРДИ VICTOR НА ГРУДЕНЬ

77073	Дивная Новина—коляда Нова радість стала—коляда Михайло Зазуляк	10 in. 75c.
77123	Туга за поворотом домів Інтернаціональ Концертова Оркестра Конкісівський Марш Кірілова Рос. Балалайка Оркестра	10 in. 75c.

ИНШ VICTOR РЕКОРДИ НА СВЯТА

68563	Вічний Бог—Часть 1 Вічний Бог—Часть 2 Михайло Зазуляк	12 in. $1.25
73660	Ой, Ваю, Ваю Порося печене Никола Карлаш	10 in. 75c.
73282	Ерцем, Перцем На що мені женитися Максим Водяной	10 in. 75c.
69368	Віють вітри Ох, знати би Український Хор	75c. 10 in.
67869	Доктор фільозоф Пішов до театру М. Паламак	10 in. 75c.
67515	Тихо, тихо, Дунаю На улици скрипка грає Сабініна Український Хор	10 in. 75c.
67476	Кину куділь на полищю Ой ходила дівчинонька берійком М. Паламак	10 in. 75c.
72636	Думка Українська шумка Українське Тріо	10 in. 75c.
72678	За Тебе, Україно Най буде як бувало Українська Концертова Банде	10 in. 75c.

Не забудьте питати за нашим побільшеним катальогом.

Victrola

REG. U.S. PAT. OFF.

Глядіть під покривкою і на написях за Victor торговельною маркою.

VICTOR TALKING MACHINE CO.
CAMDEN, N. J., U. S. A.

ДОЛЯРИ На СВЯТА

Почтою чи телеграфічно, під повною запорукою, пересилаємо і виплачуємо В АМЕРИКАНСЬКИХ ДОЛЯРАХ Вашій родині в краю, на що виказуємо власноручними підписами на посвідках тих осіб, котрі отримали Ваші гроші в краю, з урядовим посвідченєм війта чи уряду громадського з Вашого села чи міста в краю.

ПОДГОДУЄМО:

всі потрібні формальности при спровадженню Вашої Родини чи кревних з краю до Америки, як рівнож і для тих, котрі хочуть вихати вкоротці виглядними кораблями до краю.

ПОЛАГОДУЄМО:

все, так старокраєві як і американські нотаріально-адвокатські справи, продаємо і купуємо доми та фарми.

Всі справи полагоджуємо точно та совістно.

ВСЬ ІНФОРМАЦІЇ ДАРОМ.

Зголошуйтесь особисто чи листовно до:

FOREIGN INFORMATION BUREAU,
144 E. 7th Street, - - - New York, N. Y.
БЄЛЯ і КЛИМКОВИЧ, завідателі.

НАЙБІЛЬША НАГОДА У СВІТІ

(Ся оферта добра до 20-го грудня)

1 правдивий Cuckoo Clock, 2 фіранки на два вікна за $6.98.

Самий Cuckoo Clock продають за $6.50. Ніколи у Вашім життю не було такої нагоди купити подібні річи майже за нищо. Cuckoo Clock є роблений з оріхового дерева, ручна різьба артистичного виробу. Вказівки і числа білі з слоневої кости. Вона кукає і бе годину і пів години. Має добрий механізм і тримає точний час. Сей годинник має свою вартість і вподобаєся хозяйну. **Памятайте**, се не є забавка або імітація, а правдивий Cuckoo Clock, на котрий даємо повну гарантію. Гарні фіранки, богатого виглядy, гарний десень, найновіший мода в одній кавалку на одно вікно, 50 цалів широкі, 9 фітів довгі, в білім кольорі лишень. Оброблені богатою кородкою з артистичними френдлями вгорі. Вони не тільки що тревалі але і гарно обрублені. Се суть артистичного виглядy фіранки від кождим зглядом і ми певні, що всі Ваші сусіди будуть подивляти їх. Вартість тих трох кавалків є більша три рази чим ми питаємо за них. Не присилайте ані цента вперед, лишень прищліть Ваше імя і адресу, а коли одержите **Cuckoo Clock і фіранки** — заплатіть-тоді $6.98 і пару центів за перевізку, а коли не будете вдоволені, гроші будуть звернені. Не відтягайте а пишіть днесь до:

LUXUS SALES CO., 1513 Emma St., Dept. 224, CHICAGO, ILL.

Established 1920

Stephen & Martha Kawara, props.

ЄВРОПЕЙСЬКЕ ПІРЄ

ПОВАЖАНІ РОДИМЦІ!

Если потребуете доброго скубаного піря, то спровадьте від нас. Пір'є свіже, без порошку і без жадних курячих домішок:

№ 26. Пір'є скубане з мохом.....$1.65 фунт
№ 24. Пір'є скубане, менче з мохом по $1.45 ф
№ 85. Гусячий мох, правдивий по $3.00 фунт

(Також есть мох курячий і гусячий мішаний з курячим, тому таких пухів не продаємо).

Полотна на насинки (Ticking) маємо в двох найлучших родах:

№ 115. Moldava Ticking). Полотно на насинки, рожеве, 36 інчів широке по 60 шит. ярд.

№ 118. (Joseph Ressel Ticking). Полотно на насинки, імпортоване з Чех, рожеве, 36 інчів широке, по 69 центів ярд. Ми оплачуємо почту лиш від фунта вгору. При замовленю 1 фунта рахуємо 3 центи за почту. Висилаємо від 1 фунта до 10 в одним, а від 10 до 20 фунтів в двох пакунках. На жадание вишлемо пробки. Пишіть по українські і в других мовах на адресу фірми:

THE LIBERTY MERCHANDISE SALES COMPANY,
P. O. Box 152, Station D, New York City

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

САВТ БРУКЛИН, Н. Й. Укр. бр. св. о. Николая, від. 293 повідомляє, що річний мітинг відбудеться о 11. годині перед полуднем в неділю, 2. грудня в церковній гали під ч. 157—18 ул. На порядку нарад справоздание контрольної комісії, полагодженне рішних справ братства, вибір уряду на рік 1924 і принимание нових членів до братства і до У. Н. Союза. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — С. Нигрич, предс.; Г. Чопойдало, секр.

НЕСКЕГОНІНГ, Па. Бр. св. Михайла, від. 231 повідомляє, що річний мітинг відбудеться о 1. годині попол. в неділю, 2. грудня в Народнім Домі на Рейзровд і Сентер ул. На порядку нарад справоздание касове і вибір нового уряду. Таксамо будесь принимати нових членів без вступного. Кождий член повинен привести зі собою бодай одного нового члена. Неявившийся член заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — А. Гоцко, предс.; Р. Чопій, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. Запорожська Січ, від. 206 повідомляє своїх членів, що надзвичайний мітинг відбудеться в неділю, 2. грудня о 2. год. пополудни. Будесь принимати до товариства Г. У. Н. Союза без вступного, тож користайте з нагоди, бо се вже остатний місяць. Кождий член має вирівнати залеглі вкладки як також довгий, бо в противнім разі може бути виключений з організації. Буде вибір нового уряду на 1924 рік. Неявившийся член чи урядник підлягає карі після статута. — М. Чагарин, предс.; Н. Веціал, кас.; В. Бурак, секр.

Кость Албрихт зволить подати свою адресу до відділового секретара коли хоче надалі бути членом У. Н. Союза.

ЧИМ ПОЯСНИТИ?

Чим пояснити факт, що деякої Українці добре заробляють за мають успіх в житю, а другі не знають сего. Люди знаючі англійську мову мають лішній успіх як ті, що не знають його. В Америці все залежить від знання англійського языка. Після нашої легкої системи Ви навчитесь його протягом 3 місяців почтою. Пробна лекція і подрібности висилаємо за 10 цит. грішми або марками, можна і кановскі. Адресуйте:

First American Preparatory School, Dept. 46, 210 W. 147th Street, New York, N. Y.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ВІДВІДАЙТЕ РІДНІЮ ПІДЧАС СВЯТ

ІДЬТЕ НА КОРАБЛЯХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ

КОЛИ бажаєте відвідати Україну сього року, коли хочете провести Різдво з своєю фамілією в рідним краю, робіть приготовлення сейчас. На кораблях уряду Зл. Держав приготовляються спеціяльні вигоди для тих що їдуть. Спеціальний різдвяний відїзд буде

Корабель „ЛІВІЯТАН" ..... відїзднть 1-го грудня
Корабель „ПРЕЗИДЕНТ АРТУР" ..... 5-го грудня
Корабель „ДЖОРДЖ ВАШИНГТОН" ..... 13-го грудня

Получення з Україною через „Чербург" або „Бремен". Урядники лінії Злуч. Держав нагаладитимуть на безпечний перегад аж на місце.

Щоб сповнився Ваш щасливий сон, ідіть сейчас до найбліщого агента від шифкарт і замовте місце негайно.

UNITED STATES LINES
45 Broadway Агенції у всіх містах New York City
Managing Operators for
UNITED STATES SHIPPING BOARD

Космополітан Театр

КОЛОМБУС СИРКЛ

— Найроскішніший театр в світі —

ВІКТОР ГЕРБЕРТ ЗІ СВОЄЮ ОРКЕСТРОЮ

Рідка музична насолода

Представлення два рази денно: в 2.30 і 8.30

В неділю починаються о 3-ій годині пополудни.

Ціни: 75 цнт., $1.00 і $1.50, доки $2.50

— Через те, що

$1,500.000 було видано на зроблення тієї фільми, Франція епохи Людвика XIII і кардинала Рошеле,

— епохи незвичайної пишности і помповости,

— днів небувалих інтриг,

— днів зворушливого романтизму

Встає перед очима в тій фільмі в цілій своїй славі і величі

Знаменитий твір Стенлея Веймана

„ПІД ЧЕРВОНИМ ПЛАЩЕМ"

при участи Роберта Б. Мантеля, Дж. Ш. Томаса, Альми Рубенс, Дж. Наш, Отто Крюгера, Рози Коглен, Женевеви Гампер, Яна Мек-Ларена, Гарлі Жюдель, Мери Мек-Ларин, Вил. Г. Пауеля, Сиднея Герберта і 3000 иных артистів.

ПАТЕНТИ

Даром вишлемо наш програмно ілюстрований патентовий підручник. Пишіть по него днесь во українськи.

В справах патентування винаходів і пробіжі патентів звертайтеся з довірем до скорих і умілих патентових адвокатів на ціле:

A. M. WILSON, Inc.
310 Victor Building
WASHINGTON, D. C.

ПОСПІШНА ІЗДА НА І З УКРАЇНИ

La Savoie ..... Dec. 4
Suffern ..... Dec. 11
Paris ..... Dec. 12

По всі дальші інформації голосіться до місцевого агента Франзуської Лінії або офісу компанії
19 STATE ST., NEW YORK CITY
Tel. Stuyvesant 2097

ДР. МЕД. МУСІЙ КАДЕЦЬ

переніс свій офіс на
215 SECOND AVE., NEW YORK
між 13. а 14. удицею
Приймає від дня від 9—12; 6—8.
Суботи — В неділю від 9—1.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

Спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як вну трішні так зовнішні. Переводить всякі операції. Дає медицини безплатно подарок.

DR. B. HONENBERG
903 EAST 13th STREET
бічьоко 8-ої Ейві
NEW YORK, N. Y
Годзина офісові щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечор
Tel. Stuyvesant 4032

СПЕЦІЯЛІСТ
ХРОНІЧНИХ НЕДУГ
МУЩИН І ЖЕНЩИН
на легких, жолудка, нирок, печінки, кишок і шкірних недуг, висилення нервів, ревматизм, острі нервові і хронічні недугти.
Порада даром.

Dr. ZINS

110 E. 16 ST., NEW YORK
Между 4th Ave. а Irving Place
Годзини від 9. рано до 8. вечер.
В неділі від 9. рано до 4. попол.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ
Учиться АКУШЕРІЇ в нашій школі, вони в своїй хаті від нашого дирекційно: стараннє, щиросинта і скорше науки. приймаєсь кождого часу. По укінченю видаємо ДИПЛЬОМ. Адресувати: International School of Midwifery, Inc. Dr. S. Deutsch, Pres., 229 E. 14th St. New York City. Tel.: Lexington 4219

ІТАЛІЙСЬКІ ГАРМОНІЇ
Виробляємо і справжуємо різні верхні кляси ручної роботи ІТАЛІЙСЬКІ ГАРМОНІЇ.

Найлішні у світі! Гарантія на 10 літ. Наші ціни низші ніж денебудь инде. Безплатні інструкції грі на гармонії для покупців. Пишіть по каталог.
RUTTA SERENELLI & CO., Dept. 88.
817 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

КАНАДІЙСЬКА УКРАЇНСЬКА КОРАБЕЛЬНА АГЕНЦІЯ

основана в 1906 році.
ГРИГОРІЙ МЕХ, властитель.
Спроцює шіфкарти на всі лінії; переслає гроші до всіх частей світа; уділяє порад і помагає справоджувати людей зі старого краю, скоро і безпечно. 208—
Полагоджує старокраєві справи. Уділяє потрібні інформації інтересованим.
Пишіть сейчас на адресу:
ANGLO-UKRAINIAN STEAMSHIP TICKET AGENCY
243 Craig Street West
Montreal, Canada.

З ВЕРШИН І НИЗИН

збірник хоровий творів Івана Франка в додатку „Зідзе листе" в Вельмі мелодійному, у бігорічному виданю Василя Вернигори (вид. Василь Вернигора) в 14 зошитах. Вийшло вже 12. в поодинокім числі по $2.50, а в полученю числом $2.00.
Замовлення висилає
„SVOBODA"

БОЛГАРСЬКИЙ ЗІЛЬНИЙ ЧАЙ

(Звани передтє Кровний Чай)

ЩО ЗРОБИТЬ ДЛЯ ТИХ ЩО ХОРІ
ВІН поможе усунути отруї з організму, котрі суть причиною богатьох хоріб.
ВІН поможе збогатити і поправити кров.
ВІН поможе жолудковим і недомаганням.
ВІН поможе сполокати і вичистити нирки.

ЩО ЗРОБИТЬ ДЛЯ ТИХ ЩО ЗДОРОВІ
ВІН поможе знищити перехоловднена які часто викликують інфлюенцу, грип і пневмонію.
ВІН додасть вашим очам бистроти, полюбу шкіру, що є певним знаком що Вище здоровє є добре.
І КОЛИ виварите його і уживаєте горячим, дістанте богаті чисті соки які мати-природа створила для дітий.

Держить пачку Болгарського Зільного Чаю заможіли під рукою. — Продасть у всіх аптиках або ми вишлемо Вам оплачено почтою одну велику фляшінку пачку за $1.25, або 3 за $3.15, або 6 за $5.25. — Адресуйте: H. H. Von Schlick, President Marvel Products Co., 29 Marvel Bldg., Pittsburgh, Pa.

!!НА КОЛЯДУ В СТАРІМ КРАЮ!!

Находить Різдво! Чи засядуть Ваші рідні в старім краю до стола на Свят-Вечір радні і веселі? Чи не тисне їх журба та недостаток? Чи не обливаються вони сльозами, згадаючи Вас, що живете в спокійнім та заможнім краю?

Десять чи двайцять долярів, саме під Різдвяні Свята, се найкращий дарунок для них на коляду!

МИ ПЕРЕШЛЕМО ВАШІ ГРОШІ ДО СТАРОГО КРАЮ СКОРО ТОЧНО І ПЕВНО!

Пересилаємо гроші до Галичини, Буковини, Закарпатщині, Холмщини, Поліся, Волині, Радянської України, Чехо-Словаччини, Відня, Берліна і т. д., так значінними кош-одерами як і кабльом (телеграфічно), З ВИПЛАТОЮ НА МІСЦІ В ДОЛЯРАХ.

Продаємо шіфкарти до краю і з краю на всі корабельні лінії, по цінах компаніяних, справоджуємо родним з краю, полагоджуємо всі старокраєві справи, та виготовляємо всякі старокраєві документи, як повновласти, контракти, вфідевити і т. п.

Заходіть або пишіть до:

STANDARD INTERNATIONAL AGENCY,

(В МІСНЕ AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE)
30 EAST 7TH STREET, NEW YORK, N. Y.

ВЕСЕЛИХ І ЩАСЛИВИХ ВАМ СВЯТ!
ВОЛОДИМИР КНИГИНИЦЬКИЙ, управитель бюра.

ЕСЛИ ВИ ЗАДУМУЄТЕ купити який бизнес як ресторант, гросерню, бучерню, салюн, готель, або який инший, так знайдіть або напишіть до мене, бо я маю богато різного рода бизнесів до выбору. Спродаю також фарми і доми по умірковані ціні. Рівнож беру до спродажи бизнесы, доми та фарми за пристушим комісовим. — Виробляю скоро і дуже дешево позички при купні, робою угоди та сетлименты.
WALTER KOSTETSKI, Notary Public, Business and Real Estate Broker,
4353 GERMANTOWN AVE., PHILADELPHIA, PA.

ВИТВОРЮЄ ЗДОРОВЛЄ, Силу і Енергію

Nuga-Tone

Нуга-Тон є чудовим ліком для мущин і жінок, що хотять бути здоровші, сильніші і щасливші. Він викликує лучший апетит і робить сон спокійнійшим і відсвіжуючим.

Нуга-Тон, прочищує, скріпляє і оживляє цілий організм. Тисячі сильних, процвітаючих людей кождим днем завдячує своє знакомите здоровя і силу Нуга-Тонови. Нуга-Тон, в передовім добрий для тих, яких організм є осаблений довгою недугою, грипом або осаблінням. Він є кождий день для горя, нервовости, бези сонна і нестравности, мізерни і жовчеви недомагання. Він укупне обдержіння нашої системи. Нуга-Тон регулює жолудок і жнички, поправляє травлінє, усуває вітри і газиґ.

Нуга-Тон містить спеціяльну медицину, що витворює нову, силну здорову кров. Він містить також чудову медицину, що в успокоює і оживляє подражнені і пораненні нерви. Нуга-Тон містить в собі цілість инших цінних ліків, взятих найчистших джерелах у всіх краях і придержуваних тайно.

Нуга-Тон прочищує цілу в границя і пригружінє чистку цілого. Відсвіжує цілий загальним ніцим надає нанові повноти і краски в у пригноблених умах, надаючу нанові бадьорість, веселість, енергію і амбіцію. Нині нині дня не дорівнують силу відновленому здоровю і силі, який помагав відчутись в лінка слабим, знищеним і перекучим людям. Завдяки Нуга-Тон через кілька днів — в будуть чутися як новонародженні.

Хто Лише Буде Читати Се пожиток виложити сейчас пожиток залучений в цім купоні. Ціна Нуга-Тон є лише $1.00 на пудельочко. Можете купити ліки будете до $3.00. Замовіть Нуга-Тон в протягу 30 днів цінового на наше ризико; коли не будете вдоволені а вислідів, вернуть ґрошу а ваші гроші вернуть вам назад. Пришліть днесь—СЕЙЧАС. Не можете стратити ані цента. Нуга-Тон продають цілком гарантовані. І коли вдоволено будете, що будете вдоволені, або вернуть вам гроші. Перечитайте гарантію, що находить-ся на пакетинку.

— — — ПІШЛІТЬ СЕЙ КУПОН ЩЕ ДНЕСЬ. — — —

National Laboratory, Dept. Ukr. J. 3 1618 South Wabash Ave., Chicago, Ill.

Панове:—Заслучав тут $..... за..... пудельок Нуга-Тон. Буду вважати Нуга-Тон через 30 днів і коли не буду вдоволений відішлю вам решту а ви вернете мені тут мої гроші.

Ім'я і назвиско .....
Улиця і число дому .....
Місто ..... Держава .....

„ПРОРОЦТВА" БУВШОГО ЦІСАРЯ КАРЛА

В III. томі „Споминів і документів президента Видсона" є лист бувшого австрійського цісаря Карла до еспанського короля. Лист датований з Екаретав 17. марта 1919. р., отже з часу, коли цісар після уступлення думав при помочі Зити знову здобути корону. Цісар Карло просить еспанського короля, щоби зі своєї сторони зробив усе можливе, щоби на піднесені ним справи звернув увагу представників коаліції, що радили тоді в Версалю.

„Після перемиря — пише Карло — розпустив я мою геройську армію. Вірні, витривалі части цієї армії вернули до своїх зайнять, а ще часть, котру творили „бунтівники, що не мала ніщо до страчення, утворила нові національні армії.

Вір мені, що стою понад народами (!) і тому можу сміло предсказати, що кожня з цих нових держав скорше чи пізніше впаде на поталу більшевизму і що ци пожежа перенесеться до держав антанти, коли вона не інтервенюватиме рішуче оружно. Правительства нових зівсім безсилі і позволяють заволодіти над собою радикали."

1) Антанта повинна виплати свої війська. 2) Теперішні нац. держави повинні при задержанню своєї незалежности злучитися в одну державну конференцію під правлінням одної династії. Загранични справи, військо, торгівля і ціла мають бути спільні у цьому держ. організмі. На чолі цієї конференції мусить стояти династія, бо президент, вибраний з посеред котрогобудь народа, був би все сіллю в очі иншої національності.

Цього не підношу з егоістичних причин, але кожду иншу розвязку вважаю, погубою для народів поручених мені Богом (?!)"

Видсон не пійшов за радами Карла і версайський договір не утворив федерації держав із' пануючою династією Габсбургів за чолі. Деякті пророцтва" сповнилися, деякті ні. Так пр. цісар Карло „побоювався" дуже за долю Чехії, що її зість большевик Муна. Як бачимо, це не сповнилося, бо Чехія тепер найсильніща держава з новоутворених держав Европи.

ПОДОРОЖУЮЧИ

між УКРАЇНОЮ І НЮ ЙОРКОМ,
через
ДАНЦІҐ або ГАМБУРҐ
на славних „О" кораблях
ROYAL MAIL
Знамените обслуги і кораблі дуже часто курсують.
ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.
26 Broadway, New York City

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Повна збірник веселих і жартівливих пісень і приспівок до музичних інстру ментів і танців.
ЦІНА 60 ЦЕНТІВ.
Замовлення посилати до:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ПЕРЕСИЛКА ГРОШЕЙ ДО КРАЮ В ДОЛЯРАХ
ПАШПОРТИ — КАРТИ КОРАБЕЛЬНІ
СТАРОКРАЄВІ СПРАВИ ВСІЛЯКОГО РОДА,
КУПНО І ПРОДАЖ ДОМІВ В ФІЛАДЕЛФІ І ОКОЛИЦІ,
КОНТРАКТИ КРАЄВІ І АМЕРИКАНСЬКІ,
АСЕКУРАЦІЯ ДОМІВ І МЕБЛІВ ВІД ОГНЮ

Хто має до полагодженя котру з наведених справ, нехай особисто або писемно зголоситься до знаної 3' перед війни правдиво української канцелярії нотаріяльної!

Tell Phone: Lombard 25-93
T. J. HRYCEY & CO.,
329 South Fourth Street, Philadelphia, Pa.

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

Шагін-Ґерай

ОПОВІДАННЄ З 16-СОТИХ РОКІВ.

(Докінченне).

(10)

— Значить, — сказав Шагін до Ільчихи, вдивляючися пронизливо в Саіду, ся ваша дівочка спасла вас і всю оселю. Таке мале і таке розумне...

— То не донька, то приймачка. Бог заплатив нам за се, що ми змилосердилися над сиротою, приняли її до себе і плекали як рідну дитину.

— Хтож її батько? і чи живий, не знаємо. Маму бачив Гарасим, але вона небіжка. Вмерла на його руках. То була Татарка. Сіда Татарочка.

— Татарка?! — скрикнув Шагін, вдивившися ще пильнійше в Саіду. — Гарасиме! Як звалася ті мати?

— Не скажу. Заки встигла сказати хто вона, заки встигла назвати імя мужа, віддала Богови духа. То було того дня, коли хан побив нас... Вас і Бесото.

— Розкажи докладнійше, як то було, але живо!! — просив Шагін, дрожачи цілим тілом. — Як мати виглядала, як була одягнена?

Гарасим став розказувати. Ільчиха, котра на хвилю вийшла була, вернула з клуночком в руці. Коли Гарасим скінчив Ільчиха розгорнула клунок і показала Шагінови.

— На дитині був сей одяг, сказала. — Але, що був скроавлений кровю матери, я дитину переодягла і ті спомини сховала й одяг. Бачите, ще його мами. На мамі було се мисто, сі нараменники й инші річки.

Скоро Шагін кинув оком ті памятки по мамі Саіди, яку пив дівчину на руки з криком

— Моя Донюо!

Шагін відхав з Саідою. Пробрався назад до царя Персії, щоби при його помочи дальше добиватися ханського престола.

Не Перси, але українські козаки допомогли синаи Сеадат-Герая, Махметови і Шагінови. В році 1623 Махмет захопив ханство і покинав з Персії брата Шагіна. В війску Шагіна була велика сила козаків. Маючи тяких союзників, як козаки, брати розпочали війну з Туреччиною, щоби зкинути з себе зверхність султана. Козача фльота вдарила дня 30. червня 1624 на Босфор, зруйнувала його по обох боках протоки і вернула з великою добичию. Те саме повторилося дві неділи пізніше того, що розбиттю великої турецької фльоти при усті Дніпра. В серпни був ще один такий похід. Сухопутне козацьке військо помогло Махметови і Шагінови розгромити Турків і прихильника хана Джанібека, та взяли приступом Кафу.

Відвдячуючися козаками за всі їх присуги, Шагін приїхав перед Різдвом на Запороже, де зі старшинною обговорив союз Криму з козаками. Сей союз обі сторони підписали двадять четвертого грудня року 1628 в Карайтебені. Шагін дав козакам таку грамоту.

„Я, Шагін-Ґерай, цар Криму, даємо сю нашу записяжену грамоту запорожським козакам: панови гетьманови, осаулам, отаманам і всему війску. Сим нашим листом і нашими присягами заявляємо, що від мене і від наших людий не буде козакам дяткися ніяка кривда. А як би хто учинив яку шкоду, то я, учинивши суд з ними, їх жінками, дітьми і свояками, маю видати козацькі десять за одного. І від козаків вимагаю тогож, щоби так робилися. Якби ки не буде від них якось шкоди, то й від нас, поки я жию, не має бути. Аж те присягаю Алахови і нашому пророкови Магометови. Як би я поступив инакше, нехай буду відлучений від його поїку. Поки не буде від них ніякої злости, поти не буде й від нас. Щоби всему тому вірили, даємо сю присягу грамоту панови гетьманови, осаулам, і всему війску; на тех даємо сю широку присягу грамоту: нехай Богу і пророкови. Як би який ворог їшов на пана гетьмана, осаулів, отаманів, все військо запорожське то й Шагін-Ґерай, як тільки мене повістять, маю помагати їм з усіма беями і мурзами. Але як би їшов ворог на мене, мають вони, за моєю оповісткою, помагати мені згідно з присягою грамотою".

Поки тревав сей козацько-кримський союз, поти в Східній Україні Польща не мала нічого до говоріння. Панами в українській хаті були українські козаки.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

УКРАЇНСЬКА ГР. КАТ. ПАРОХІЯ в Геркімер, Н. Й. пошукує сейчас доброго дяка-учителя. Кандидат мусить бути церковним дяком-читцем, мати уміть добре провадити парохіяльну школу, хор, уряджувати представлення і концерти. Платня після умови з парохіяном. Досяду може обняти сейчас. Зголошенє до Комітету Парохіяльного під адресу: John G. Kuka, P. O. Box 846, Herkimer, N. Y. або під адресу: 334 Pleasant Avenue, Herkimer, N. Y.

УКР. ГР. КАТ. ПАРОХІЯ в McAdoo, Pa., глядає дякоучителя, котрий мусить бути тверезим чоловіком, мати добрий голос, добре провадити хор і дячу школу. Для способного буде удільний платня $125. Голоситися до о. пароха: St. Mary's Ukr. Gr. Cath. Church, McAdoo, Pa.

СТУДЕНТ ПРАВ, приїхавши недавно з краю, шукає відповідного заняття. Може учити українського, німецького і польського языка і уділяти лекції з англійської мови. Зголосити ся на адресу: M. Mostensky, P. O. Box 126, Hopewell, Pa.

СУШЕНІ ГРИБИ

тоторічні з краю. 5 фунтів 6.00 доляр. 10 фунтів 11 долярів. Оплачуємо за пересилку.
CARPATIAN MUSHROOM CO.
130 East 7th St., New York City

SINGER-A МАШИНИ ДО ШИТТЯ

можете дістати від $6 і вище при 50 центових тижневих сплатах. Міняємо машини і приймаємо всякі надробки. Маємо також уживані машини. Отворено вечером.
M. LEVITZKY, 1231—1st Avenue, New York City, між 65. а 67. ул.
Тел. Rhinelander 9760

Tel. Mulberry 5540
ІОСИФ ҐАРТ І ЮРІЙ ЯЦЕЙКО

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
на Нюарк і околицю.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ
Офіс: 223 E. FERRY STREET,
NEWARK, N. J.

КРАСОТА ЖЕНЩИН ТО БОГАТСТВО!

Цімнайте дівчата і женщини, що ми ДАРОМ радимо як усунути з лиця вроснє, прищі, нечи, вугри і плями, як дістати густе пишне чесе волосє на голові, білу шию і руки, повні і округлі груди. Пишіть що Вам долягає, звертайтеся як до приятеля і одержите всякі вдоволяючу відповідь. Зголосіться особисто або долучить марку і адресуйте:
THE SPARROW (S)
180 Avenue C., New York, N. Y.

ВАЖНЕ ДЛЯ ТОВАРИСТВ
Друковані карнавалів, рядки, вязанки, „вєдекси", печаток і т. п. На жадання висилаємо каталог, або предкладаємо взір.
STRUPAS & CO.
90—92 Ferry Street Newark, N. J.

Мущини! Хороніть себе перед всіма заразливими хоробами
SANYKIT
Охороняє для мущин перед всякою заразою.
Вельми рухка 35 шт. Кіт (4"х) $1.00
У всіх аптиках або у Sno-Y-Kit, Dept. B, 32 Beekman St., New York
Пишіть по пригляд

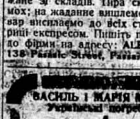

НАЙБІЛЬШИЯ СКЛАД ПІРА
в Північній Америці. Маємо в нашім складі пір власного виробу, а не зле жаде зі складів. Пір скубане цілі моєх; на жадание висилаємо даром взір висилаємо до всіх сторін в Америці експресом. Пишіть по українськи або фірмі на адресу: ALBERT STETZ.
138 Fairfield Street, Fairfield, N. J.

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські погребники
Avenue
Без різниці в котрій сторині Шікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і заощадить гроші.
2187 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4252 & 4253

В СУБОТУ, 1. ГРУДНЯ

Початок 8.15. вечером.
Вступне 50 ЦЕНТІВ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ, 217-219 EAST 6th ST., NEW YORK CITY
НАРОДНИЙ ТЕАТЕР відгране
ЖИДІВКА ВИХРЕСТКА
Драма в 5-ох діях. Тоговочного
Ролю Карла відграє пан Радиславич — Ролю Лейби відграє пан Верич
СПІВИ І ТАНЦІ